

Szerkesztési iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-ső szám,
ahová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Meitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
ahová a hirdetések, az előfizetések
és a lap szétküldésére vonatkozó
felhívások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Égész évre ———— 12 ft.
Félévre ———— 6 „
Negyedévre ———— 3 „
Egy órára ———— 1 „
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés-
irodáknak.

Megjelenik mindennap

vasár- és ünnepnapok kivételével.

Nagybecskerek, 1897.

XXVI. évfolyam, 71. szám.

Hétfő, március 29.

Komor tavasz.

Nagybecskerek, március 29.

(y.) Akárhogy játszadoz a tavaszi
verőfény, akárhogy mosolyog két szemével
az ibolya, a mezők smaragdszín bársonya
akárhogy csalogat is ábrándos pihenőre;
nincs igazi tavaszi hangulat.

Távol délről megdörren az ég s szinte
ide látszik egy-egy cikázása. Nem tréfa
az és nem egészen szórakoztató olvasmány,
hogy valahol a civilizált emberfajból szá-
zával öldöklő a gránát a hozzánk hason-
lókat.

A honi ég is zürzavaros fellegekkel
van tele s a maga komorságában ránehe-
zedik a mi tavaszi hangulatunkra.

Az ország Házában urrá kezd lenni
megint a személyek ellen való hajszja. A
mult képviselőház kialudt vulkánja alul
dübörög és füstölgő torka áldozatokat kö-
vetel.

A magyar faj politikai véralkata fel-
pezsdül erre a szenzációt ígérő jelenetre
s kipirult arczzal néz a főváros felé:
vajjon nem hoz-e az új nap új botrányt,
vagy legalább ahhoz hasonló valamit.

A tulajdonképeni politikai életben pedig
a nehéz kérdések szürke tömege állítja
meg a tavaszi hangulatban andalgókat.

A kiegyezési törvényjavaslatok s a
kvóta-titok jelentik magukat, hogy tovább
nem várhatnak, vagy ha várnak, „ára lesz
a várakozásnak.”

Nem jó idő jár ezekre a javaslatokra,
a miszempontunkból. Tagadhatatlan, hogy
a külpolitikai világviszonyok nem kedve-
zők az egyes államok belpolitikai harcaira,
bár ezek a harcok pusztán az anyagi
érdekek mezéjén mozognak.

A horizont komor fellegei némi nyo-
mást gyakorolnak a megegyezések minél
simább, minél gyorsabb, kényszerű létre-
hozására.

Ilyen viszonyok közt az az államfél-
kerül ki előreláthatólag győzelmesebben a

harczból, melynek kormányát nagyobb
együttettséggel, komolysággal és energiá-
val támogatja meg a maga népe s nép-
képviselőte.

Abban a támogatásban, amit e tekintetben
Magyarországban észlelünk, nincs
sok köszönet. Mert nálunk a kormánnyal
ellentétes politikai pártok ebben a kérdés-
ben sem foglalnak el más álláspontot,
mint hogy bukják a kormányt, ha vele bu-
kik is az ország érdeke. Az a pillanatnyi
gyönyör, amit a klubokban, hírlapokban
és kávéházakban egy kormánybukás elő-
idéz, sokkal értékesebb sokak előtt, mint
amely káros, ha vele bukik tiz esztendőre
egy ország gazdasági egyezkedésének si-
kere, kenyérkérdése.

Ausztriában 42 pártból áll a Reich-
rath, de mind a 42 töredék kompakt,
amint a Magyarországgal való egyezkedés-
ről van szó.

Szerencsére sem a kormánybuktatás,
sem e kérdés sorsa nincs épen azon ke-
zekbe letéve, melyek a saját pillanatnyi
mulattatásukra játszadoznának vele, sze-
rencsére Magyarországnak most már van
a kétszerkettő alapján álló higgadt köz-
véleménye is és erre, ennek az állásfog-
lalására amostani esetben is számíthatnak
azok, kik a nehéz alkut vezetik.

Ez a közvélemény nem egyszer meg-
nyilatkozott már a politikai törvényes
képviselőte feje fölött, függetlenül, a jelek
arra mutatnak, hogy szükséges lesz meg-
nyilatkozni most is.

Udvari gyász. Legfelső rendeletre néhai Wilhelmina
Mária Zsófia Lujza szász-weimar eisenachi nagyhercegnő
szül. németalföldi hercegnő ö királyi fenségeért 10 napig
tartó udvari gyász fog viseltetni keddtől, folyó évi március
hó 30-tól fogva bezárólag április 8-ig változtatás nélkül.

Uj főispánok. Dr. Lukács György belügyminiszteri
titkár Békés vármegye, Hagara Viktor nagybirtokos
pedig Bereg vármegye főispánjává kinevezetett.

A „TORONTÁL” tárczája.

Boldogság.

— A „Torontál” eredeti tárczája. —
Írta: Bartók Mariska.

Nem voltak talán soha boldogok; a sze-
gényesség szürke ködét vajmi ritkán töri át a
boldogság derűs sugara.

Egymáséi lettek, vonzalom és ellenszenv
nélkül, pusztán szokásból. — A kis hivatalnok
elvette, egy régen elfelejtett kis hivatalnok ö-
vegyének a leányát.

Az eljegyzés után, még azt is mondták,
hogy összeillő pár, sőt irigyei is akadtak.

A völgyben, az adóvégrehajtó, két szeplős
lány szemében határozottan Adonis számba
megy. Hardics ur nem olyan volt, mint a többi
ismerőseik.

Mindig meg volt a kabátja kefével, a kéze-
lői többnyire fehérek voltak, sőt tavaly ősz felé,
már sárga cipőt is viselt.

Az eljegyzés nem hozta forrongásba a vé-
rüket; Málí kisasszony most már állandóan a
varrógép mellett ült, a mely már csak akkor
nem berregett, ha hivatalos óra után Hardics ur
elfoglalta szokott helyét Málí kisasszonnyal
szemben.

Málí kisasszony ilyenkor előbb piros lett,
mint a láng, de a Hardics ur nyugalmas hang-
jára visszatért halványasága. Magas, vékony lány
volt, álmódzó barna szemekkel, domboru hom-
lokkal, mely mögött különben a legrealisabb

gondolatok lakoztak. Valami eddig nem ismert
zsebongást érzett tagjaiban, ha Hardics ur a
jövőről beszélt: ha felesége lesz, nem engedti
többet varrni, mert látja, hogy az árt.

Az övegy hivatalnokné büszkén konstálta
magában, hogy milyen gavallér veje lesz szinte vá-
dolva kutatta emlékeiben a rég elfeledett hiva-
talnok halvány alakját; ő nem mondta ezt soha,
pedig ő is tudta.

Aztán megvolt az esküvő; Málí kisasszony
a fényes fehér ruhában csaknem szép volt s a
Hardics ur hatalmas fehér keztyűi s pettyesre
vasalt ingplastronja határozottan szenzációt
keltett.

Azután elkezdődött a szürke élet.
A fiatal asszony egyáltalán nem várt semmit
az élettől, legfeljebb azt, hogy az ura hét órákor
haza jöjjön vacsorálni, mint a hogy dében haza
jön ebédelni.

Es Hardics ur, megalapítván a családi
otthont, hivatal után egy kis szórakozást ke-
resett.

Es nagyon természetesen, talált is. Gyakran
megesett, kivált mióta a kis Hardics Mari ekte-
len kiabálással adta tudára létezését mindazok
nak, akiket illet és nem illet. Sovány, vörös,
sivalkodó gyerek volt s az anyja maga táplálta;
megtörtént néha, hogy Hardics ur olyankor tért
haza a szórakozásból, mikor Málí asszony ott
tartotta öleiben az apró jószágot s a mint nagy
szomoruan nézte fénytelen szemeit, még fakóbbá
tette egy előszívargó könyecsepp, mely lassan
gördült végig az asszony egy kissé már teit, de
szeplős arcán. Ilyenkor Hardics ur nagyon el-

HIREK.

Tájékoztató.

Április 3. Az olvasókör estélye.
Április 12. Közigazgatási bizottság ülése.
A gőzfürdő naponta reggeli 6 órától nyitva van; nők
részére kedden és pénteken délután.

— Személyi hír. Rónay Jenő főispán
tegnap dében hivatalos ügyekben elutazott
Nagybecskerekéről, ahová a jövő hó elsején érkezik
vissza.

— Athelyezés. A vallás- és közoktatásügyi
m. kir. miniszter Dombos Jenő nagyikindai áll.
gymnasiun rendes tanárt saját kérelmére a
debreczeni állami főreáliskolához helyezte át.

— Kápolnaszentelés. Zombolyán a megyei
közkórház kápolnáját a hó 25 én ünnepélyes
szertartással szentelte fel ft. Csicsáky Imre pápai
kamarás, zombolyai plébános. A kórház, a
melyben a betegápolással a sz. Keresztről ne-
vezett irgalmas nővérek foglalkoznak, alig négy
hónap óta áll fent s már is Torontál vármegye
e nemű intézetei közt az első helyén áll. A
kápolna felszerelése Csekonics Endre gróf bő-
kezűségét hirdeti.

— Eljegyzés. Dr. Schernhardt János ki-
kindai kir. ügyész eljegyezte Valovics Helén
kisasszonyt, dr. Valovics Gyula kikiindai kórházi
igazgató főorvos, bájos leányát.

— Névmagyarosítás. Kempf (Albert) Géza
kükékházi népiskolai igazgató tanító, valamint
Irén, Vilma és Géza nevű kiskorú gyermekei
vezetéknevének „Küzdí” re kért átváltoztatását
a belügyminiszter megengedte.

— A kikiindai felekezeti nélküliek. A ki-
kindai nazarénusok, a kik nagyobbára a g. kel.
egyház elpártolt híveiből kerülnek ki, miután
gyermekeiket, nem tartozván a szülők a törvé-
nyesen bevett felekezetek közé, — eredeti hit-
felekezetükbe iktatják be, most tömegesen kéri-
k a felekezeti nélküli felekezetbe való felvételüket.
A napokban száz családúal több kérte az 1895.
t.-cz. 53. §. alapján a felekezet nélküliek cso-
portjába való felvételét. Ez a szám azonban még
tetemesen megszapordik, mert mint a „Toron-
tali Közlöny” értesül, 3—400 család, a mely
Kikiindán a nazarénusok szektájához tartozik,
hasonló szándékkal van. Az áll. anyakönyvvezetői
hivatalban a hét folyamán eszközlik a szükséges
tárgyalásokat.

érezkenyedett, egy romlatlan ember becsületes
szándékával biztosította Málí asszonyt:

— Látod, feleség, ma történt ez utoljára,
ezután már haza jövök a hivatalból egyenesen,
de hát, tudod, a szellemi munka ki is fáraszt,
aztán meg a pajtasok is egyre hívnak, nem
térhetek ki, hogy kigunyoljanak. Hanem most
már másként lesz; látom itthon vagyok csak
boldog.

Egészen ellágyult, ölelte, csókolta az asz-
szonyt, maga tette le a gyereket a kis kocsi-
ba a még dudorászott is neki valami ócska nótát.
S a kis lampa pislogó világánál, úgy látszott,
hogy a meglegedett boldogság csakugyan ebbe
az alacsony, szegényes szobába költözött. Lehet,
hogy a világítás volt gyenge s az ember szemé-
látott rosszul, de meglehet, hogy a meglegedés
igen rossz lakó s felmondási határidő nélkül
megy tovább.

Az asszony — persze asszony lévén — az
ígéreteket akceptálta s a mint ott feküdt a
sötétben, tágra nyit szemmel s egyik kezével a
mindig nyöszörgő gyerek kocsját mozgatta, már
tervezgette az új életmódot.

Ezután már jobban ki tudják fizetni a ház-
bért, meg egy kocsi fát is vehetnek, aztán meg
— milyen egyszerű lenne — a stafiring fekete
ruhájához varrnia egy új bluzt, abból a kék
csikos szövettől, amit tegnap a Stern boltjában
látott.

Hanem, mikor ismét a ragyogó nap sütött,
Hardics ur ujra a régi lett; a házbér hátralék
miatt az asszony csak úgy bujkált a háziur elől,
fát is csak kilószámra vettek s a kék csikos

A hivatalos melléklet 65 számával.

— **Hymen.** Csusner Lajos ur, a becskerekéri népbank tisztviselője eljegyezte Svoboda János titeli lakosnak bájos leányát, Marianna kisasszonyt.

— **A vb. náköfalvi takarékpénztár ügyében,** mely közel két hónapon át foglalkoztatta a kikindai törvényszéket, pénteken hirdette ki dr. Schulek Kálmán kir. törvényszéki bíró, tanácselnök, az ítéletet, a mely szerint Basch János az intézet igazgatója a BTKV. 414. §-ba ütköző csalárd bukás büntetése, a 400. §-ba ütköző közokirat hamisítás, a 401. §-ba ütköző magánokirat hamisítás, a 379. §-ba ütköző és a 382. §- szerint minősülő csalás büntetése stb. miatt hat évi fogházra; Fuchs Mihály pénztáros két évi fogházra ítéltetett, utóbbinak büntetése azonban a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vétett. A többi tizenhét vádlott, az igazgatóság volt tagjai, felmentettek. A kir. ügyész vádlottak terhére felebbezést jelentett be.

— **Uj egylet.** E napokban Nagyszentmiklóson egy új ének- és zeneegylet alakult. Dr. Kuhn Lajos róm. kath. esperes kezdeményezésére ugyanis régebben mozgalom indult meg ezen új egylet létesítése tárgyában. A napokban gyűlt össze a helybeli intelligens róm. kath. hívek nagy része az alakuló közgyűlésre, melyen Dr. Kuhn Lajos esperes elnökölte alatt elfogadták az alapszabályokat, megválasztották a tisztikart és a választmányt, és más az alakulással összefüggő tárgyakat intéztek el. Az új egylet czíme: „Nagy-szentmiklósi róm. kath. ének- és zeneegylet”; czélja: az egyházi ének- és zene ápolása és művelése. A közgyűlés az egylet védnökévé: gróf Nákó Sándort, elnökévé: Juhász József kir. járásbíró, igazgatóvá: Dr. Kuhn Lajos esperest, titkárára: Dittrich József kir. telegkönyvvezetőt, ügyészé: Kotzó László ügyvédet, pénztárnokká: Tomasz Károly takarékpénztári pénztáros, levéltárossá: Krauszhaar István néptanító, karnagyokká: Fuchs László és Muth János néptanítókat, választmányi tagokká: Bayer I. F. kereskedőt, Drágossy János bir. végrehajtót, Hadfy Károly főszolgabíró, Klein Jakab magánzót, Mausz János kereskedőt, Piffkó Mihály takarékpénztári könyvelőt, Szabó József kir. járásbírói albirót és Szuk Antal polgári iskolai igazgatót választotta meg egyhangulag. Az egylet működését már meg is kezdte s úgy a nagyheti ájtatosságoknál, mint husvéti ünnepek alkalmával tartandó isteni tiszteleten közre fog működni.

— **Szerb szökevény Pancsován.** Pancsováról írják lapunknak: A napokban egy tizenhét éves halászegény jelentkezett a rendőrségen, ahol elmondta, hogy Úszkúbben született, török alattvaló és már három éve lakik Belgrádban. Előadta, hogy menekülni volt kénytelen a szerb fővárosból, mert a rendőrség kényszeríteni akarta, hogy lépjen be a hadseregbe. A rendőrség a legény panaszáról jegyzőkönyvet vett fel.

— **Nyilvános köszönet.** A Nagybecskerekéri Népbank részvénytársaság a nagybecskerekéri jóteknony négyeletnek ma 10 frtnyi adományt küldött, mely adományért hálás köszönetét fejezi ki az elnökség.

— **Halálozás.** Bizonyára a megyében szélesebb körökben általános részvétet keltő halálhírt közölhetünk részünkről is sajnálattal. A perjámosi postamester és földbirtokosnak neje királyhelmezi Szentpétery Janka szül. Reimholz életének 41 ik évében elhunyt. A boldogultnak temetése f. hó 29-én d. u. 3 órakor volt általános részvét mellett. A halálesetről a család a következő gyászjelentést adta ki:

Szentpétery Endre földbirtokos és m. kir. postamester egy a saját, mint gyermekei és az összes rokonság nevében fájdalommal telt szívvel jelenti a legjobb feleségnek, anyának és rokonnak királyhelmezi Szentpétery Janka szül. Reimholz urnőnek, életének 41. évében, 21 évi boldog házasság után f. évi márcz. 28-án hajnali fél 2 órakor történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei f. évi márcz. 29-én d. u. 3 órakor fognak a perjámosi r. k. temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise áldozat f. é. márcz. 30-án fog a perjámosi r. k. plébánia templomában az egek Urának bemutatni. Aldás és béke hamvaira. Szentpétery Endre mint férj, Szentpétery férj. Schönborn Sarolta, Szentpétery Zoltán mint gyermekei, Se önborn József mint veje és Schönborn László mint unokája.

— **Adakozás.** A „Nagybecskerekéri jóteknony négyelet“ folyó hó 27-én tartott választmányi ülésében 112 frtot osztott ki szegényeknek.

— **Bicikli részjegyeket** folytatólag még a következők jegyezték: Dr. Pap Géza, Guttmann Mór, Vidák Péter, Wachtel Leó 2-2 darabot. Fulda Károly, Mayer Rezső, Grób Béla, Jankó Agoston, dr. Bogdán Zsivkó, Augustin Miklós, Müller József, Gyorgyevits Milán, Szegő József, ifj. Löwy Ignác, Stankovits Vazul, Végh Ferencz, Marschang Miklós, Stassik János, Telléry József, Simonsich Béla, Végh Frigyes, Kerla József, Rörich Márton, Martin János, Hunyár Mátyás, Meixenberger József, Bök István, Faur Kornél 1-1 darabot.

— **Uj intézkedés a nyugdíjasokról.** A m. kir. igazságügyminiszter azt tapasztalta, hogy vannak nyugdíjas tisztviselők, altisztek, vagy szolgák, akik városi vagy megyei szolgálót vállalnak anélkül, hogy erről az illető kir. bíróság, vagy igazságügyi hatóság értesített volna. Ide vergál az a belügyminiszteri körrendelet, melyet az igazságügyér megkeresése folytán a belügyminiszter a hatóságokhoz intézett, mely aztán megtagadja, hogy oly esetben, midőn állami nyugdíj élvezetében levő tisztviselő, altiszt, vagy szolga a törvényhatóságnál akár állandó, akár ideiglenes fizetéssel, vagy csak napi díjjal javadalmazott alkalmazást nyer, erről azon hivatal főnöke, amelynél az illető állami szolgálatban volt, azonnal értesítessék.

— **Megmérgezett család.** A torontálmegye Tóba községben Kazlik Pál odaváló gazda kén tartalmu szerekkel gyógyította a lovainak a borbetegségét. Ez a borbetegség nemsokára csa-

ládja tagjai is kiütött s most Kazlik gazda azt hitte, hogy ami a lónak használ, az az embernek sem árt, lókenőccsel bekente a feleségét meg a három kis gyermekét is. A kenőccstől mind a négyen halálos betegek lettek s a legkisebbik gyermek már meg is halt. A bíróság — mint tudósítónk jelenti — felbonczoltatta a kis halottat s mivel az orvos rendőri vizsgálat kémérgezését konstatait, az apa ellen vétkes gondatlanságból elkövetett emberölés miatt megindította a vizsgálatot. A család többi tagjai még mindig súlyos betegek.

— **A vagyonszaporítás módja.** Vagyonának gyarapodásával minden ember szükségét érzi az oly megbízható üzleti összeköttetésnek, mely értékpapirjainak vételét és eladását végzi és oly tranzakciónak a lebonyolítását eszközli, melyeket a vagyonek kezelés mindenkor megkíván. Különösen szükséges az összeköttetés valamely megbízható intézettel a mai viszonyok között, a midőn az általános tözsdeveltség nyomothagyó bajain tulostünk és a mikor mindenki azon igyekszik, hogy a vagyonát ért csorbát kiköszörülje. A jómódu középosztály tőkepenzese, ha szolidan akarja kezelni vagyonát és azt veszélyes műveletek elkerülésével józan tözsdepolitika útján kívánja gyarapítani, csak az ugynevezett közép-bankokkal léphet összeköttetésbe és ha olyan intézetet választ, a mely ügyes, lelkiismeretes és informált férfiak vezetése alatt áll, bizonyos lehet benne, hogy érdekei jó kezekre vannak bízva. Ilyen intézet a Bankgyesületi váltóüzlet részvénytársaság, mely fennállása óta mindjobban erősödik a birtokos közönség minden köréhez tartozó nagyszámú üzletfelei bizalmában. Mai számunk hirdetési rovatában utalunk azon főbb üzletágakra, melyekre a nevezett intézet üzletköre és működése kiterjed.

Színház.

Lecoque egyik legdallamosabb operettje, a „Nap és hold“ kedvencz darabja a becskerekéri közönségnek s szombaton mégis csak félig telt meg a ház. Vannak az emberi életben sejtelmek, melyek sok kellemetlenségtől óvják meg azt, akit megszáll az ilyen előérzet s ebben találja okát a szombati gyenge látogatottság is. Nem mintha épen rossz előadás lett volna, de az énekben és zenében hiányzott a praecizitás, a prózát is kedvtelenül és érthetetlenül hadarták el vagy pedig olyan czirkuszszerű jelenetekkel mulattatták a közönséget, mint a második felvonásban s végül nagyon is egyhangúvá válik egy operette, ha mindig csak nőket hall az ember énekelni, már pedig úgy látjuk, hogy a tenorista-kérdés ebben az idényben már nem nyer megoldást. A szereplők közül, apróbb botlásokat és tulzásokat leszámítva, dicséretet érdemelnek Halmayné, Pogány Janka, Serfőzy

szöveget már ki is fakult a Stern boltjában s Máli asszony mind a stafurungi ruhában járt a templomba, pedig már gyötrelmellel tudta csak összegombolni.

Mikor már a kis Mari segített ringatni a még kisebb Katót, már akkor Máli asszony szemébe nem szivárogtak a könyvek, hanem mint a záporosó hullott a kis Kató tarka huzatu párnájára. A gyerekek nőttek, két kis fakóképű, nagyszemű, vékony gyerek volt; engedelmesek és jók, mint a szegény gyerekek szoktak lenni, akiknek az anyjuk szóltanul szenved.

Isten tudja, mit álmodhatott egyszer Máli asszony, de a mikor az ura délbe hazajött, nagyon szokatlanul fogadta. Ugy a hónap eleje körül volt ez a nap, mikor annyira megváltozott Hardicséknál a házi rend.

— Te Lajos — mondta az asszony s a hangjába volt valami szokatlan és hangosabban beszélt mint rendesen — most már megmondom, ami a szívemet nyomta: a házbér hátralékot, a 32 frtot, ma reggel kifizetem, tiz kiló fát is vettem, meg Marit beirattam az iskolába. Tudod nagyon jól, hol vettem ezt a pénzt, tudod nagyon jól, hogy a régi házaimhoz újra én varrok, hisz látod, éjjel is dolgozom, mert abból a 35 frtból nem telik mulatni is, meg a gyerekekre is.

A hangja erősebb lett, mikor rászólt a megöregedett kis hivatalnokra:

— Mennyi pénz van még? — Ijedten kaperászott a zsebébe, míg végre kitétte a tárczát is, meg az aprópénzt is az asztalra. Huszonkilencz forint volt összesen, az asszony egy forint aprópénzt kiolvasott, a többit eltette az almáriom felső fiókjába és az egykor előkelően tudatos Hardics ur rem szót egy szót sem.

Es este felé, hat óra után, csakugyan hazajött, a min a két gyerek roppant csudálkozott.

Aztán minden hó elején ismétlődött ez a párbeszéd:

— Hol van a pénz?

— Itt.

Azzal letette az asszony elé s ez a legnagyobb nyugalommal zárta el a fiókba. Olykor 8-10 napig se pipált Hardics ur s ennek a vége rendesen egy nagyobb kaliberű lumpolás volt. A kijáró gázaiól rendezte ezt a kirugást, de megessett, hogy másnap az asszonyhoz jött át a korcsmárosné. Nem csinált az asszony skandalumot; szó nélkül kifizette a pár forintot, aztan heves jelenete volt az urával, de úgy, hogy senki sem hallotta, főkép a kis lányok nem.

Es a varrógép berregett szüntelenül, esténként is, mikor Hardics ur ott tilt az asztal végénél, pipázott s a háziúrtól áthozott tegnapi újságot nagy csendesen olvasta. A két gyerek az asztalra könyökölve tanult s mikor a tűz ropogva pattogott a kályhában s a függő lámpa megvilágította a két gyerek gondosan fésült fejét, egy meglegedett sugár villant át Máli asszony arcán, de a milyen sugarat a Hardics ur arcán soha nem lehetett látni.

Megunta ezt a halálos rendet s nem édelgett a lelke azon a gondolaton, hogy a házbér ki van fizetve, meg az adó is, nincs egy garas tartozásuk sem. Olykor próbált fellázadni, oda volt 10 óráig, de akkor csendesen haza jött s másnap ő járt az asszony kedvében. Vasárnaponként kimentek a népkertbe egy-két pohár sörré s Máli asszony állítása szerint, ez épen

elég luxus egy olyan családnál, a hol 35 forint a férj fizetése.

Es így folytak a szürke, nyugodt napok, míg végre Mari menyasszonya lett a főutczai Karvaly Pál borbélymesternek; nagy szerencse ez, már saját üzlete van a völegénynek.

Hardics ur beteges lett, egyre sürgette a lakodalmat, hogy kimulathassa magát még egyszer, hanem szegénynek már az sem sikerült.

Egyre jobban köhögött s az asszony éjjel-nappal mellette volt; már hónapok óta nyomta az ágyat, míg egy őszi alkonyatkor már nagyon elgyengült.

A szája felpattogzott az égető láztól, aztán rekedt süvöltés tört elő beesett melléből. A két lány ott állt az ágy végénél, nem sirtak, az egyik el volt foglalva magával, a másik gyerek volt, csak nézték az apjukat, a mint egyre csendesebb lett. Lehet, hogy a halálra nem is gondoltak. Az asszony ott ült az ágy szélén; már egészen ki volt merülve, arczsontjai kiálltak s fáradt, vörös szemekkel nézte az urát. Ó megegyre a halálra gondolt.

Csak mikor látta, hogy a férfi üvegesedő szemei meredten tapadnak a gyerekekre, hangos zokogással borult az ágy elé, érezte már a halál lehet s áldatlan harozra akart vele szállni:

— Lajos, Lajos, — zokogta az asszony riadtan, ne hagyj itt, ne hagyj itt!

Fáradtan, elfuló hangon felelt a férfi:

— Nem, nem hagyjak; nagyon boldogok voltunk.

Es lezárta a szemeit örökre.

Zsenni, Szilágyi Dezső, Ferenczy és Szathmáry.

Tegnap vasárnap a „Bányamester“ megtette a kötelességét. A színház egészen megtelt a közönség igen jól mulatott a nem új, de még mindig szinpadképes tréfákon, melyek bőven vannak elszórvá Zeilér e bájos operettjében. Az előadás is sokkal kielégítőbb volt mint a szombati. A bányamester pompás szerepe Ferenczynek. Szépen énekelte fülbemászó dalait s meg is tapsolták egynéhányszor. Halmanyé jó volt mint Fientenan grófnő, Pogány Janka szép hangja pedig teljesen érvényre jutott a csipkés leány hálás dalaiban. Zwackot Szathmáry játszotta természetes és hatásos komikummal, de erősen túlozva, a mi sokszor lerontotta pompás játékának hatását. A soha meg nem öregedő Zwackné szerepe Havasi Szidiné igen jó kezében volt, kit tisztelői (jutalomjátéka lévén) szép viráglegyezővel leptek meg. Serfőzy Zsenni igen fessz gyakornok volt. A kórus dicséretes buzgósággal működött, talán nagyon is buzgón. Hiszen mindenki tudja, hogy a vidéki énekkarokban nem énekelnek elsőrangú tehetségek, s azért nem is kívánja senkisé, hogy egy-egy kar végén a hatás kedvéért az akkordot csengő magas hanggal kell végezni. Ahol van ilyen hang, ott szép és kellemes dolog, de ahol erőltetik, ott nagyon is kellemetlen, s a karmester kötelessége volna odahatni, hogy az énekesek abban a keretben maradjanak, melyet betölteni képesek. Ez az énekeseknek is, de meg a hallgatóknak is előnyére válnék.

b.

Irodalom.

* *Dimidium facti.* Az Athenaeum r. társaság kiadásában megjelenő „A magyar nemzet története“ című tíz kötetes nagy munkából (millenniumi kiadás) most jelentek meg a 100., 101., 102. füzetek. Miután az egész munka körülbelül 200 füzetben fog megjelenni, ennél fogva, mint örvendetes irodalmi tényt kell konstatálnunk, hogy az előre jelzett időben a munka felére értünk. A munkaprogramnak így pontos betartása ilyen nagy műnél csakis abból az ügybuzgóságból és lelkiismeretességéből magyarázható, mely az Athenaeum r. társaság könyvkiadó vállalatánál tapasztalható, mely nemes becsüvágának tekintik, hogy ezt a magyar könyvkiadás terén eddig páratlanul álló tíz kötetes történelmi munkát a kitűzött időben a nagy közönség kezeibe átadja teljesen, tökéletesen befejezve. A munka kiadása tudvalevőleg négy évre tervezetett, és íme most két év leteltével a munka fele be van fejezve, az eddig megjelent négy kötethez ebben az évben még három fog sorakozni és a befejező három kötet a jövő év közepéig szintén a könyvtárra kerül. Ez a most megjelent három füzet a nagy mű IX. kötetének, Ballagi Géza rendkívüli érdekes és minden felé nagy mohósággal olvasott „A nemzeti államalkotás“ (1815—1848.) című művének folytatása. A tudós szerző ezekben a füzetekben befejezi az 1830-iki országgyűlés ismertetését, majd az 1830-iki kolerajárvány történetét írja meg, mely többhelyütt parasztlázadásra vezetett. Ballagi Géza megdöbbentő képet rajzol hazánk közigazgatási és közegészségügyi viszonyainak szánandóan siralmas állapotáról. Ezután a két korszak két kiváló reform emberének, Széchényinek és Wesselényinek törekvéseit ismerteti, egymással párhuzamba állítva, majd Wesselényi pályáját követve, Erdély helyzetét és Wesselényi Miklós politikai pereit ismerteti, és végül áttér az 1832—1836-iki országgyűlés történetére, melyről előbb egy rendkívüli vonzóna megírt általános képet nyújt, majd a reform munkálatok megkezdésének akadályait fejtegeti és a vallási szerelmi ügyek tárgyalása után megkezdji az országgyűlés legfőbb feladatának, az urbériség rendezésének ismertetését. Ezek a füzetek is tele vannak igen érdekes szövegekkel és mindegyik füzethez pompás műmellékletek vannak csatolva. Ilyenek „József nádor“ arcképe Ender János rajza után készült metszet szerint; „A magyar nemzeti museum a század derekán“, Haeflner J. rajza után készült acélmetszetről; „I. Ferencz negyvenéves uralkodói jubileuma.“ A magyar országos rendek tisztelgése 1832. március 5. én. (Egykoru rajz után); „József nádor sirja a budai királyi sirboltban“, Dörre Tivadar rajza. „Bajsa József királyhymnusza“ kéziratának hasonmása; továbbá a reform mozgalmakban oly számot tevő „Pesti Hirlap“ első számának hasonmása stb. Az egyes füzetek ára 30 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

* *Lili.* Ki ne ismerné a legbájosabb operette fülbemászó dalait? Ki ne gyönyörködött volna a bolondos fejű Lili édes-szomorú történetén, ki ne tapsolt volna Kury Klárának, a népszínház népszerű művésznőjének, amikor eldalolja az operette bájos dalait. A legrészebb képes hetilap az „Ország-Világ“ e heti számában kedves meglepetést szerzett olvasóinak. Közli a Lilinek egyik legszebb dalát s hogy a meglepetés még kedvesebb legyen, hozza a legaranyosabb Lilinek Kury Klárának 3 Lili képét is. Emellett természetesen az Ország-Világ tele van szép, aktuális képekkel és mulattató novellákkal, versekkel. Benne találjuk továbbá Dóczy Lajos arcképét is s legnagyobb színművének, az Ellinor királyleánynak két szép részletét is. Az Ország-Világnál szebb s mulattatóbb képes hetilapot nem is tudnánk olvasóink figyelmébe ajánlani. Előfizetési ára negyedévre 2 frt. Mutatványszámot kívánatra küld az Ország-Világ kiadóhivatala Hold utca 7.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése március 29-én.)

Budapest, márcz. 29. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A mai ülés napirendje előtt Szilágyi Dezső elnök bejelentette Morzsányi és Biedermann képviselők lemondását.

Ezután következett a mai ülés szenczácziója, amennyiben Kálmán Károly (néppárti) a következő három képviselőre nézve összeférhetlenséget jelentett be: Hieronymi, Enyedi Lukács és Tisza Kálmán.

Miután még Mócsy (néppárti) hosszabb beszédben a kormány iránt való bizalmatlanságát kifejtette s báró Bánffy miniszterelnök indítványára a Ház elhatározta, hogy a krótaküldöttséget csütörtökön választják meg, elnök az ülés folytatását holnapra tüzte ki.

Morzsányi mandátuma.

Budapest, márcz. 29. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Budapest fő- és székvárosának VII. kerületében a választók tegnap gyűlést tartottak, melyen dr. Morzsányi bejelentette, hogy lemond a képviselőségéről. Miután Morzsányi eltávozott, Csernátony Lajost ajánlották képviselőjelöltül, mely indítványt a jelen voltak óriási püsszegéssel és „Abczag“ kiáltásokkal fogadták. A hosszantartó zajnak azzal vetettek véget, hogy egy végrehajtott bizottságot küldtek ki, mely hivatva lesz alkalmasabb jelöltet keresni.

A szigetvári mandátum.

Budapest, márcz. 29. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A szigetvári választótörvényben a tegnapi értekezleten újból Biedermann Rezsőt, a kerület eddigi képviselőjét jelölték.

Ügyvéd és provizió.

Budapest, márcz. 29. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A budapesti ügyvédi kamarában ma szoba került a proviziók kérdése is, mely tárgy természetesen igen mérges vitákra szolgáltatott alkalmat. A hosszú és heves vita után a kamara végül kimondta, hogy adásvételi és egyéb üzleti proviziók kikötése nem fér össze az ügyvédi tisztességgel.

Háboru előtt.

Budapest, márcz. 29. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Caneából jelentik, hogy a felkelők tegnap megkezdték az Izsedin erőd ostromlását. Az olasz páncélos hajók erre ágyutüzeléssel siettek az erőd török helyőrségének segítségére, mire elkeseredett lövöldözés fejlődött ki.

A tőzsdéről.

Budapest, március 29. (A becskeréki Lloyd társulat távirata.) Kötetett buza őszire 7.00—01, buza tavaszra 7.46—47, buza május júniusra 7.40—41, tengeri 3.46—47, zab 5.68—70, repce 10.30—35. Buzában a kínálat lanyha, a malmok tartózkodnak; forgalom 15.000 mm., készáru 15 krral olcsóbb.

Városi színház.

Nagybecskerek, hétfő 1897. március 28.

A helyettes. (Le Replacant.)

Vigjáték 3 felvonásban. Irta William Busnach és Georges Düval. Fordította Fái J. Béla.

Személyek:

Antoine de la Mouliere vicomte	—	Tóth E.
Henri de Chantelaur marquis	—	Déry Béla
Duclosau, községi tanácsos	—	Szathmáry Árpád
Valentine, felesége	—	Hahnel Aranka
Clotilde de Merville, özvegy	—	Csige Böke
Miss Mood	—	Havasi
Margaret	—	Szepessy Paula
Betty	—	Schusztler M.
Jane	—	Dercsényi
Daisy	—	Pécsey Anna

Kezdete este fél 8 órakor.

Hirdetések.

1146. szám 1897. 341—32

Pályázati hirdetmény.

Az üresedésben levő Grabác községi szülésznoi állás tárgyában f. évi márczius hó 15-én megejtett választás eredménytelen maradván, ezennel új pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, akik öten állást elnyerni óhajtnak, hogy szülésznoi oklevéllel szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám 1897. évi április hó 15-ig betérjesszék, mert a később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

A községi szülésznoi állás évi 90 frt és 1 frt szülési esetenkénti látogatási díjjal van összekötve.

Zsombolya, 1897. márczius 17.

Fóris főszolgabíró.

Házeladás vagy bérbeadás.

Melenczei-utca 433. számú ujonan épült házam, melyben 4 szoba, cselédszoba, fürdőszoba, konyha, kamra, mosókonyha s pinczéből álló lakás van, kertestől együtt f. évi május hó 1-től bérbe adandó vagy eladó.

Szobotka Rezső

kir. főmérnök

(lak. Ormódy-féle ház. I. em.)

323—x.5

Torontáli helyi érdekű vasutak.

Hirdetmény.

Folyó évi április hó 1-ével vasutvonalaink szállítási adókötelezettség alá esvén, van szerencsénk a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy ezen időponttal jelenlegi összes díjszabásaink hatályon kívül helyeztetnek, és helyettük a törvényes szállítási adóval felemelt — új személy és áru díjszabások lépnek életbe. Nagy-Becsckerek, 1897. február hó.

324—6.6

Az üzletigazgatóság.

1—12.5 4711. sz.

RHEINVEILCHEN
(Rajnaibolya)
Ferd. Mühlens
4711. sz. Köln /Rh.

Ezen újdonság illata minden várakozást felülmul s a frissen szedett ibolya illatától nem különbözik. Kapható minden nagyobb illatszert-elárúsnál.

Eladó.

A Steigerwald-féle fatelepen a Steigerwald Kornél-féle hagyatékából még megmaradt következő részint új, részint használt állapotú ingóságok általam szabadkézből eladottnak: Ugymint 8 drb kubikos talicska, 25 drb szenes talicska, 14 drb kapanyél, 48 drb lőcs, 9 drb kocsirud, 88 drb söprű, 1 drb pália, 3 drb ácsfűrész, 145 drb somfa, 1 mázsáló sulyokkal, 1 regatta-ladik 2 drb evezővel, 1 drb fonott pléhosár evőeszközökkel. Venni szándékozók az elősorolt tárgyakat a fatelepen bármikor megtekinthetik. A tárgyak összesen vagy egyenként is eladottnak.

Filkovics Boldizsár.
hagyatéki zárgondnok.

350-1.1

12. v. k. sz. 1897.

344-1.1

Hirdetmény.

Mintán városunkban újból fellépett a sertések között a sertés-vész (sertés-kolera), ennél fogva e vész tovaterjedésének megakadályozása és elfojtása végett a nagyméltóságú Földművelésügyi m. kir. Miniszternek 36500/III. 1895. sz. alatt kelt körrendeletéhez képest a sertés-tartással, illetve sertés-tenyésztéssel foglalkozó közönséget a következőkre figyelmeztetem:

Mindenki, akinek sertése van és azon az alább leírt betegedési tüneteket észleli, érzékeny rendbíróság terhe mellett köteles a betegedési esetet alólirott vár. rendőrkapitánynak vagy pedig a városi két állatorvosnak azonnal bejelenteni, hogy a kellő óvintézkedések haladéknélkül esz közöltessenek.

A sertésvész (sertés-kolera) betegsége a következő tünetek által ismerhető fel:

A sertésvész lényegében mint tüdő- és bélygyulladás folyik le s rendszeren lázzal és étvágytalansággal kezdődik, amihez később nehéz légzés, köhögés és heves hasmenés is hozzájárul. A már súlyos beteg sertések tátott szájjal szuszogva vagy hörögve lélegzenek, nagyon lesoványodnak és elgyengülnek s lehorgasztott fejjel mintegy bódultan és ingadozva járnak s többnyire fekszenek; felkelni alig bírnak.

A betegségnek legnagyobb fokán a hason és a czombok belső felületén lencse vagy borsó nagyságú sötétvörös vérfoltok tűnnek elő vagy pedig nagyobb kiterjedésű kékes vörös elszíneződés látható a hason, a mellkason, a nyakon és a füleken.

Minden olyan sertés, amely ilyen tünetek között megbetegszik, sertésvész gyanújában áll, különösen akkor, ha egyszerre több egyforma megbetegedés fordul elő.

A betegség lefolyása különböző, a mennyiben enyhébb esetekben 15-16 napig, sőt tovább is elhúzódik; ellenben heves járványok alkalmával rövidebb lefolyású s pár nap alatt el is pusztítja az állatokat.

Az egészséges sertések a fertőző anyagot leginkább az ürülékkel, szennyezett takarmánnyal vagy a vízzel együtt veszik fel, de bejuthat az a belélegzett levegővel is.

A legveszélyesebb terjesztője a betegségeknek a kiköhögött váladék.

A fent előadottak alapján felhívom a közönséget, hogy sertéseiket állandóan figyeljék meg, s különösen az ólakban a tisztaságra nagy gondot fordítsanak, a megbetegedési eseteket pedig saját érdekében annyival is inkább azonnal bejelentésük, mert ellenkező esetben a mulasztásokat érzékenyen megbüntetni fogom. Ugyancsak szigorú bírság terhe mellett nem szabad a sertésvészben szenvedő sertést közfogyasztásra levágni vagy azt eladni, mert az a hatóság közbejöttével gyógyítva esetleg kisajátítva lesz.

Nagybecskerek, 1897. évi márczius hó 22-én.

Reitter,
rendőrkapitány.

◆ Telefon 35. szám. ◆

◆ Telefon 35. szám. ◆

KURLÄNDER IMRE

Nagybecskerek, Korona-utca 585/II. szám, a gőzmalommal szemben.

Elsőrendű

száraz tűzifa

azonkívül valódi szagtalan

porosz kőszén

Wildenscheinsegen-Richterhof-féle bányából.

28-28.28

Alapított 1858.

Budapesti Szivattyu- és Gépgyár Részvény-Társaság

(ezelőtt WALSER FERENCZ)

Budapesten, VI. ker., külső vácozi-ut 45. sz.

Sürgőnyezim: SZIVATTYUGYÁR BUDAPEST.

GYÁRT:

mindenféle gőzgépet, Schmidt-féle forrgőzmotorokat (40% szénmegtakarítás), Keretfü részeket, körfűrészeket és csertöröket. Gőzkazánokat, előmelegítőket, tartányokat. Mindenféle szivattyukat gőz-, szij- és kézi-hajtásra, valamint villamos üzemre. Artézi kut felépítményeket vasból. Tűzfecskendőket és vízszállítókat, tűzoltósági felszerelési tárgyakat. tisztasági szereket, öntöző-kocsikat, sárkaparó- és seprőgépeket és uthengereket. Egészségügyi szereket, mint gőzfertőtlenítő készülékeket és teljes fertőtlenítő telepeket, pöczegődor tisztító készülékeket. Vas- és ércöntvényeket, harangokat. Keményöntésű aczélfelületű tűzrostélyokat egyenes és kigyóalakban, valamint polygon rostélyokat.

LÉTESIT: vízműveket, csatornázásokat, vízvezeték és légszeszberendezéseket, központi fűtéseket.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve küldetnek.

197-408

Bankegyesületi váltóüzlet részvény-társaság

Budapest, V., Fürdő-utca 1. szám

legelőnyösebben vesz és elad

értékpapirokat, ércpénzeket és idegen pénznemeket.

Tőzsdéi megbízásokat

ugy a budapesti, mint az összes külföldi tőzsdéken a legjutányosabb feltételek mellett eszközöl.

Előleget ad értékpapírokra, kiállít utalványokat és hitelleveleket a világ minden piacára.

Igérvények minden huzáshoz.

Értékpapír-letétek őrzése és kezelése a legkedvezőbb feltételek mellett.

Mindennemü sorsjegyek napi árfolyamon és

részletfizetésre

342-3.1

legelőnyösebb feltételek mellett kaphatók.

Sorsolások megvizsgálása pontosan és ingyen eszközöltetik.

A „Pénzügyi Ujság“ és állandó melléklete a „SORSOLÁSI TUDÓSÍTÓ“ a legmegbízhatóbb sorsolási szaklap; előfizetői egy éven át 30 sorsjegyre

ingyen játszanak.

Előfizetési ára egész évre csak 1 frt 50 kr.

Kiadóhivatal:

V., Fürdő-utca 1. szám, hova az előfizetési pénzek küldendők.